בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 1468-09 יעקב שלוסר נ' יעקב בן יששכר ואח'

בפני כב' השופט אליהו בכר

תובע יעקב שלוסר
ע"י ב"כ עוה"ד צבי הרניב

נגד

נתבע יעקב בן יששכר

פסק - דין

מבוא וטענות הצדדים

1. בפני תביעת התובע לפיצוי סטטוטורי בסך 50,000 ₪ לאור הפרה נטענת של זכות יוצרים בספר פרי עטו בשם "זכויות הגבר במשפחה?" (להלן "**הספר**") על ידי הנתבע על פי חוק זכויות יוצרים, תשס"ח-2007 (להלן: "**החוק**").

2. לטענת התובע, בתאריך 21.4.2009 הוא גילה לתדהמתו, כי הנתבע, ללא קבלת רשות, פרסם את הספר באתר אינטרנט השייך לו תוך ציון שמו ליד שם התובע כמחבר הספר.
בכך ראה התובע כאמור הפרת זכויות היוצרים שלו והגיש התביעה בהתאם.

3. הנתבע, שלא היה מיוצג בהליך, טען טענות שונות שאת חלקן אין זה ראוי להעלות על הכתב בהיותן לגופו של אדם ולא לגופו של עניין.
לגופו של עניין, הנתבע טען, כי לא פרסם את הספר ואף אינו מכיר אותו כלל.
עוד הוסיף, כי הספר פורסם באתר אינטרנט ציבורי של עמותה רשומה בשם "התנועה למען עתיד ילדנו", ואינו יודע מי פרסם באתר זה את הספר. ככל שהספר פורסם, כך טען, כי אז למפרסם אישור לכך מהתובע. מכל מקום ציין, כי הורה להסיר את הספר מהאתר "מיד".
הנתבע הוסיף להגנתו, כי כלל אינו מבין מדוע הוגשה התובענה כנגדו ומהי סמכות ביהמ"ש לדון בה, והוסיף, שהתובע לא צירף לתביעתו מסמכים נדרשים.
לבסוף טען, כי התובע הוא שביקש לפרסם הספר באתר האינטרנט לשם קידום מטרותיה של רשימה שביקשה להיבחר בעת ההיא לכנסת ה-17 בשם "צדק לכל רע"ש" בה היו חברים בין היתר התובע, הנתבע וכן אדם בשם איציק מאליק. רשימה זו שמה לה למטרה להגן על זכויות ילדים וזכויות אבות גרושים.
לאור כל אלה עתר לדחיית התובענה וחיוב התובע בהוצאותיו.

4. כאן המקום לציין, כי בדיון קדם המשפט שהתקיים בתאריך 23.11.2009 חזר הנתבע וטען כי עשה מאמץ להסיר את הפרסום מהאתר תוך שציין כי עסקינן באתר שאינו פעיל מזה כשנתיים וחצי וכי פנה לשם כך לאדם בשם טל אבישר. בתום הדיון הסכימו הצדדים כי ככל שיוסר הפרסום מהאתר בתוך 21 ימים יסכים התובע להסיר התביעה אך יעתור להוצאות. הנתבע הסכים להסרת התובענה אך סירב כמובן לעניין ההוצאות. לבסוף, בהודעה משותפת שנמסרה לפרוטוקול, צוין כי "ככל שהפרסום יוסר בתוך 21 (נשמטה המילה ימים א' ב') מהיום אנו נותיר נושא ההוצאות לשיקול דעת ביהמ"ש ונמסור הודעה מתאימה על הסרת הפרסום בתוך מועד זה".

בדיון שהתקיים בתאריך 22.3.2010 ציין ב"כ התובע כי אמנם הפרסום הוסר ועמד על הוצאותיו. הנתבע סירב ולפיכך נקבע מועד לשמיעת הוכחות.

במועד ההוכחות נחקרו התובע והנתבע שהיו המצהירים והעדים היחידים בתיק. לאחר מכן סיכמו הצדדים טענותיהם התובע בע"פ, אחריו הנתבע בכתב ולבסוף הגיב התובע בקצרה ובכתב לסיכומי הנתבע. לאחר אלה נפנה ביהמ"ש ליתן הכרעתו.

<u>מוסכמות ופלוגתאות</u>

4. אין למעשה חולק בין הצדדים, כי הספר הינו פרי עטו של התובע בלבד וכי יש לו בו זכות יוצרים על פי החוק. עוד אין חולק, וכך התברר במהלך הדיון, כי התובע התיר פרסומו של הספר בכל מקום אפשרי על מנת להביא את דברו לקהל רחב ככל הניתן, בין היתר כמנוף לקידום עניני הרשימה שביקשה בעת ההיא לרוץ לכנסת וכן לקידום עניני הקבוצה אליה השתייכו הצדדים ומטרותיה לרבות עמותת "התנועה למען ילדינו", לפיכך, אין לראות בעצם פרסום הספר הפרת זכויות היוצרים של התובע.

בנוסף, אין חולק כי הספר פורסם באתר אינטרנט שבכותרתו מופיע שם העמותה כ"התנועה למען עתיד ילדנו". אין גם חולק כי העמותה הינה מפעילת האתר.

לבסוף אין חולק, כי הנתבע לא כתב את הספר, וכי ציון שמו של הנתבע בסמוך לשם המחבר-התובע, יש בו כדי להוות הפרה של זכויות היוצרים של התובע שלא כתב אותו יחד עם הנתבע, במיוחד כך לאור החזקה העולה מסעיף 64(1) לחוק לפיה הופעת שם האדם על הספר מהווה חזקה לכך שהינו יוצר היצירה.

5. מאידך, המחלוקות שבין הצדדים הן:

א. האם אמנם פורסם הספר עצמו באתר האינטרנט שכן לא הומצאה ראיה, בין בדמות הספר עצמו ובין בדרך אחרת, לעצם הפרסום באתר אלא אך הדף הראשון שלו שהובא כחלק מראיות התובע.

ב. האם התובע היה זה שהביא בפועל לפרסום הספר כאשר בכותרת מופיע כזכור שם התובע ולידו ובסמוך לו שם הנתבע כמי שכתבו לכאורה הספר יחדיו?

ג. ככל שהנתבע היה זה שפרסם את שמו בסמוך לשם התובע כמי שכתב הספר והפר בכך זכות

היוצרים של התובע בו, מה שיעור הפיצוי המגיע לתובע?

<u>דיון</u>

6. אין ספק בעיני כי הספר, למרות שלא הוצגה ראיה ממשית בדבר עצם פרסומו באתר, אמנם פורסם באתר האינטרנט המדובר. הנתבע היה מודע לכך היטב, למרות ניסיון לטעון כי הדבר אינו מוכח, ואף דאג להסרת הספר מהאתר לאחר הגשת התובענה. לפיכך, יש לקבוע שהתובע אמנם מוכיח כי הספר, על הכיתוב שצורף בראשיתו, והכולל את שם התובע וכן שם הנתבע כמי שמופיע בכותרו, אמנם פורסם באתר האינטרנט המדובר.

7. בכל הקשור לשאלה האם הנתבע אחראי להבאת הספר לפרסום באתר על הכותר המסולף שלו כפי המצוין בנספח שצירף התובע לכתב תביעתו, נדמה כי בנסיבות, לאחר שהוכח כי אתר האינטרנט שפרסם הספר על כותרו כאמור שייך לעמותת התנועה למען עתיד ילדנו וכאשר ברור כי הנתבע הינו מנכ"ל העמותה, כפי שטרח וציין לא אחת על פני בקשות שונות שהגיש לביהמ"ש, כי אז על הנתבע הנטל להוכיח, כי לא היה זה הוא שהביא לפרסום הספר על הכותר המטעה והמסולף שלו הכולל את שמו באתר האינטרנט.

על מנת להוכיח כי ידו לא היתה בפרסום המסולף היה על הנתבע לדאוג לזימונו של נציג חברת האינטרנט, בחור בשם ערן או נציג אחר של חברת TOALL שהיא כטענת הנתבע עצמו חברת האינטרנט המארחת את אתר העמותה (ר' עמ' 18 ו- 19 לפרוטוקול מ-6.10.2010) ועימה העמותה קשורה, על מנת שיסביר מתי ומי דאג לביצוע הפרסום, מה מספר המחשב ממנו בוצעה ההתקנה באתר, למי נתונה ההרשאה לביצוע פעולה שכזו, ואף מי מחברי העמותה נתן ידו לביצוע המעשה האסור. עוד יכול היה התובע לזמן לעדות את מי שלטעמו היה ממונה מטעם העמותה על האתר היינו מר טל אביסר (סעיף 4 לתצהירו נ/1), אך הוא לא עשה כן.

לא התעלמתי מן העובדה ולפיה האתר שייך לעמותה רשומה ואני מוסיף כי היה מקום לכאורה לפנות גם אליה בטרוניה כמפעילת האתר, אך מאחר ועסקינן למעשה בעוולה אזרחית (סעיף 52 לחוק) וככזו ניתן לפנות בתביעה גם לנתבע עצמו כמנכ"ל העמותה ישירות כמי שאינו מצליח להסביר מדוע שמו מופיע בפרסומי אתר העמותה באופן המהווה עוולה על פי החוק. (ר' לעניין חיוב מנהל חברה בהפרת זכויות יוצרים של התאגיד פס"ד של ביהמ"ש העליון הדן בהפרת זכויות יוצרים מפי כב' השי' רובינשטיין תוך התייחסות לדין שקדם לחוק בע"א 2991/07 **אקו"ם נ' קפוצ'יו עסקי מזון בע"מ** (לא פורסם- 8.6.09), שם הינו קובע כך:

> "דומני כי דרך המלך, כאשר התאגיד הוא הנותן את רשות השימוש בחצריו, היא ההלכה בדבר הטלת אחריות אישית על נושאי משרה בתאגיד, כפי שנקבעה בעניין צוק אור ובפסיקה שבעקבותיה. קרי, 'המבחן לצורך הטלת אחריות אישית על אורגן הוא המבחן הרגיל של דיני הנזיקין - קיום יסודות האחריות', ואין 'בכך שום סתירה לעקרון היסוד בדבר האישיות המשפטית הנפרדת של החברה (או כל תאגיד אחר)' (עניין צוק אור, 697 - הנשיא שמגר; ע"א 4612/95 מתתיהו נ' שטיל, פ"ד נא(4) 769; רע"א 5438/95 דוד רוזנווסר בע"מ נ' Lloyds & Co, פ"ד נא(5) 855; ע"א 9183/99 פניגשטיין נ'

חברת חברי המהפך מס' 1 (מחצבות) בע"מ, פ"ד נח(4) 693; סעיף 54 לחוק החברות, תשנ"ט - 1999; י' כהן, דיני חברות (תשס"ז) 362):

> 'חבות זו איננה נובעת מהרמת המסך. היא איננה מעוגנת בהוראה ספציפית. היא נובעת מן העיקרון הכללי והיסודי על פיו אדם אשר ביצע עוולה, לרבות אורגן, חייב לשאת בתוצאות המשפטיות הנובעות מהתנהגות זו" (ע"א 1569/93 מאיה נ' פנפורד (ישראל) בע"מ, פ"ד מח(5) 705, 743 - הנשיא שמגר)'".

כב' השי' רובינשטיין מסביר עוד, כי אין צורך שלמנהל ייגרם דווקא רווח כספי אישי בשל הפרת זכויות היוצרים ולטעמו:

> "סבורני - כפי שנקט גם בית המשפט המחוזי - כי בהתאם לעקרונות שנקבעו בעניין צוק אור דרישת 'התועלת הפרטית' צריכה להתקיים באורגן אישית. ברם, סבורני כי יש לפרשה באופן שאינו דורש הכנסה כספית ישירה לכיסו של האורגן. לדידי - וכפי שנראה לקמן כך נקטו במקרים רבים ערכאות דיוניות בישראל - כאשר חברה מרשה שימוש למטרות רווח ניתן לומר, ככלל, 'שהתועלת העסקית... הינה גם התועלת הפרטית של כל אחד מהמנהלים' (ת"א (שלום חיפה) 20848/03 אקו"ם נ' גלי - גיל מרכז לספורט ונופש בקרית מוצקין בע"מ (לא פורסם) פסקה 40 - השופטת נאות פרי; להלן עניין גלי גיל). גישה זו מסתברת. אין מי שיחלוק כי למנהל בתאגיד אינטרס בהצלחת התאגיד בכלל, ואינטרס אישי ברור להצליח בתפקידו בפרט. בסופו של דבר, אף אם הכנסות תאגיד אינן הכנסות מנהליו - ככלל ניתן להתייחס לתועלת (ואין המושג זהה למושג רווח כספי) הצומחת למנהל מהצלחתו בתפקידו ומהצלחת החברה".

וסיכם לבסוף כך:

> " דרך המלך בפסיקה הישראלית היא, כי גם במנהלים בתאגיד יכולה להתקיים דרישת התועלת הפרטית, אם תועלת כספית עקיפה, ואם תועלת שאינה כספית. וכבר אמרנו למעלה, כי תועלת פרטית היא מושג רחב, שאינו מיתרגם בהכרח באורח מצומצם לממון, אלא מעבר לו".

כך קודם לחוק, ולאחר שנחקק אין כלל צורך בקיומה של תועלת כספית למנהל על מנת לחייבו באופן אישי (ר' כב' השי' נאור באותו פס"ד שם מציינת:

> **"החוק החדש, שאינו חל על עניינו הוא, לטעמי, פשוט וברור ואין נדרשת בו עוד 'תועלת פרטית' אשר הופקה מן השימוש ביצירה (כפי שדרוש היה במסגרת סעיף 2(3) לחוק זכות יוצרים, 1911). בהירותו של הדין החל בסוגיה זו, לאחר קבלת החוק החדש, מפחיתה את החשיבות הטמונה בבירור המצב שחל לפי הדין שעמד בתוקף בזמן ההפרה").**

במילים אחרות, בין אם עסקינן בסיטואציה שקדמה לחוק ובין לאחריה אין צורך שהמנהל יפיק רווח כלכלי אישי, לא כל שכן כך כאשר הפרת זכויות היוצרים מופנית לשם יצירת רווח לאורגן עצמו - היינו לנתבע כמנכ"לה של העמותה וללא קשר עם העמותה ולכן כמעוול באופן עצמאי.

לפיכך, אין מנוס מלקבוע, כי הנתבע, בין כמנהל העמותה, ובין באופן אישי, הפר זכות היוצרים של התובע עת פרסם את הספר באתר השייך לעמותה כששמו מצוין בסמוך לשם התובע כאילו שניהם מחבריו. לכול הפחות לא הוכח, והנטל בעניין זה על הנתבע כמנכ"ל העמותה וכמי ששמו כאמור עולה בפרסום, כי לא היה זה הוא שפרסם הכותר המהווה הפרה כאמור והמציגו כמי שכתב את הספר יחד עם התובע ובכך יש כאמור משום הפרת זכות היוצרים של התובע בספר.

8. התובע העמיד נזקיו על הסך של 50,000 ₪ ללא הוכחת נזק. סעיף 56 לחוק קובע כי הפיצוי ללא הוכחת נזק לא יעלה על 100,000 ₪, יחד עם זאת בבוא ביהמ"ש לקבוע את שיעור הפיצוי עליו ליתן ליבו בין היתר להיקף ההפרה, משכה, חומרתה, הנזק הממשי שנגרם לתובע, הרווח שצמח לתובע, מאפייני פעילות הנתבע, טיב היחסים שבין הצדדים, תום ליבו של הנתבע.
לאחר ששקלתי את אלה (כעולה מסעיף 56(ב) לחוק), וכשמצאתי כי הפרת הזכויות אינה מתייחסת לעצם פרסום הספר עצמו שהוסכם כאמור כי נעשה למעשה בהסכמת התובע ולאחר שקבעתי מאידך כי ההפרה מתייחסת לציון שם הנתבע בסמוך לשם התובע כמחברו, וכאשר שני הצדדים פעלו זמן מסוים יחדיו לקידום מטרות דומות, ולכך יש לצרף העובדה לפיה הנתבע טרח לסלק הפרסום המפר מאתר האינטרנט, לפיכך סברתי כי פיצוי בשיעור של 3,000 ₪ יהלום נסיבות המקרה דנן.
מעבר לכך יישא התובע בסכום האגרה וכן בהוצאות המשפט ושכ"ט עו"ד בסכום כולל של 2,000 ₪.

הסכומים יישאו הפרשי הצמדה וריבית כדין מהיום ועד למועד התשלום בפועל.

זכות ערעור לביהמ"ש העליון בתוך 45 ימים מיום קבלת עותק פסה"ד.

<u>המזכירות תישלח עותק פסה"ד בדואר לצדדים</u>.

ניתן היום, ז' טבת תשע"א, 14 דצמבר 2010, בהעדר הצדדים.

אליהו בכר, שופט

1